

Bergvärme vid Klockaregården i Rappestad

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning.	4
Syfte och metod	4
Resultat och tolkning	6
Tekniska uppgifter.	7

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
A V D E L N I N G E N F Ö R A R K E O L O G I

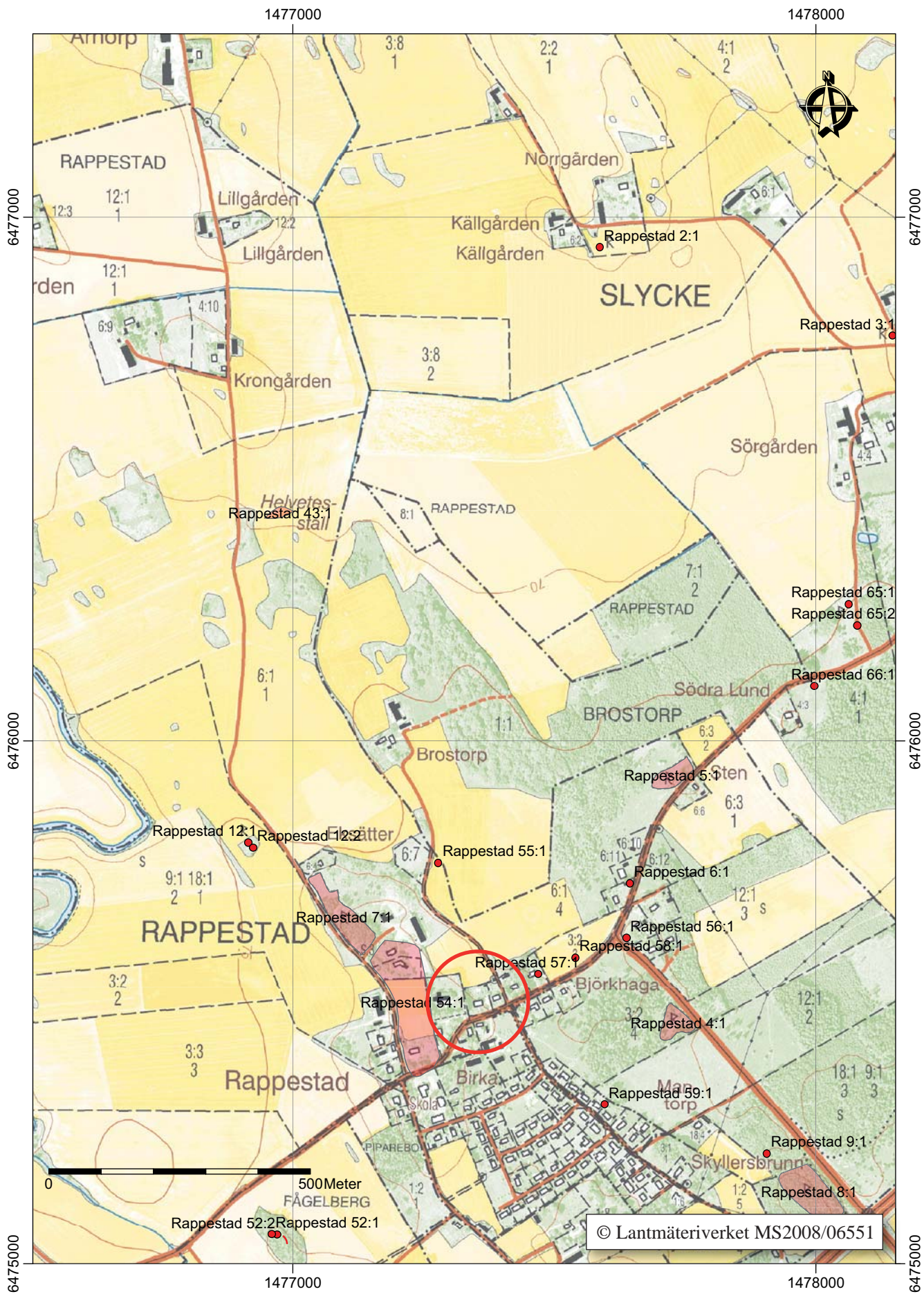
Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
info@ostergotlandslansmuseum.se • www.ostergotlandslansmuseum.se

Sammanfattning

I samband med schaktning inför installation av bergvärme vid Klockargården i Rappestad, Rappestad socken, Linköpings kommun, den 13 november 2008 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll. Dels grävdes schakt på de platser där man planerat att förlägga de två borrhålen, dels grävdes ett ca 15 m långt förbindelseschakt mellan borrhålen. Slutligen grävdes ett ca 6 m långt schakt mellan förbindelseschaktet och Klockargårdens nordvägg, där ledningen skulle dras in genom husväggen. Schakten var samtliga ca 0,7 m djupa och totalt berördes en sträcka av uppskattningsvis 21 m av schaktningsarbetena. Inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades i något av schakten.

Christer Carlsson
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Östergötlands länsmuseum utförde den 13 november 2008 en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktningar inför installation av bergvärme vid Klockaregården i Rappestad. Ingreppet omfattade dels schaktningsarbeten på de platser där man planerat att förlägga de två borrhålen, dels schaktningar för anslutningsledningarna, en total sträcka av ca 21 m.

Uppdragsgivare var Vikingstads församling, vilka även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Ansvarig för fält- och rapportarbetet var antikvarie Christer Carlsson.

Områdesbeskrivning

Rappestad socken har medeltida anor och är belägen omkring 12 km väster om Linköping. Socknen utgörs idag till största delen av jordbruksmark med en relativt utspridd gårdsbebyggelse. I socknen förekommer dock även koncentrationer av modernare hus i form av villabebyggelse. Rappestad kyrka med omgivande kyrkogård är belägen på en svag höjd i en liten kyrkby som omges av odlad mark. Den gamla kyrkskolan från 1864 ligger sydväst om kyrkan och används idag som församlingshem. Den äldsta kyrkan var en medeltida stenkyrka, troligen från 1200-talet, som förstördes vid en åskbrand 1785.

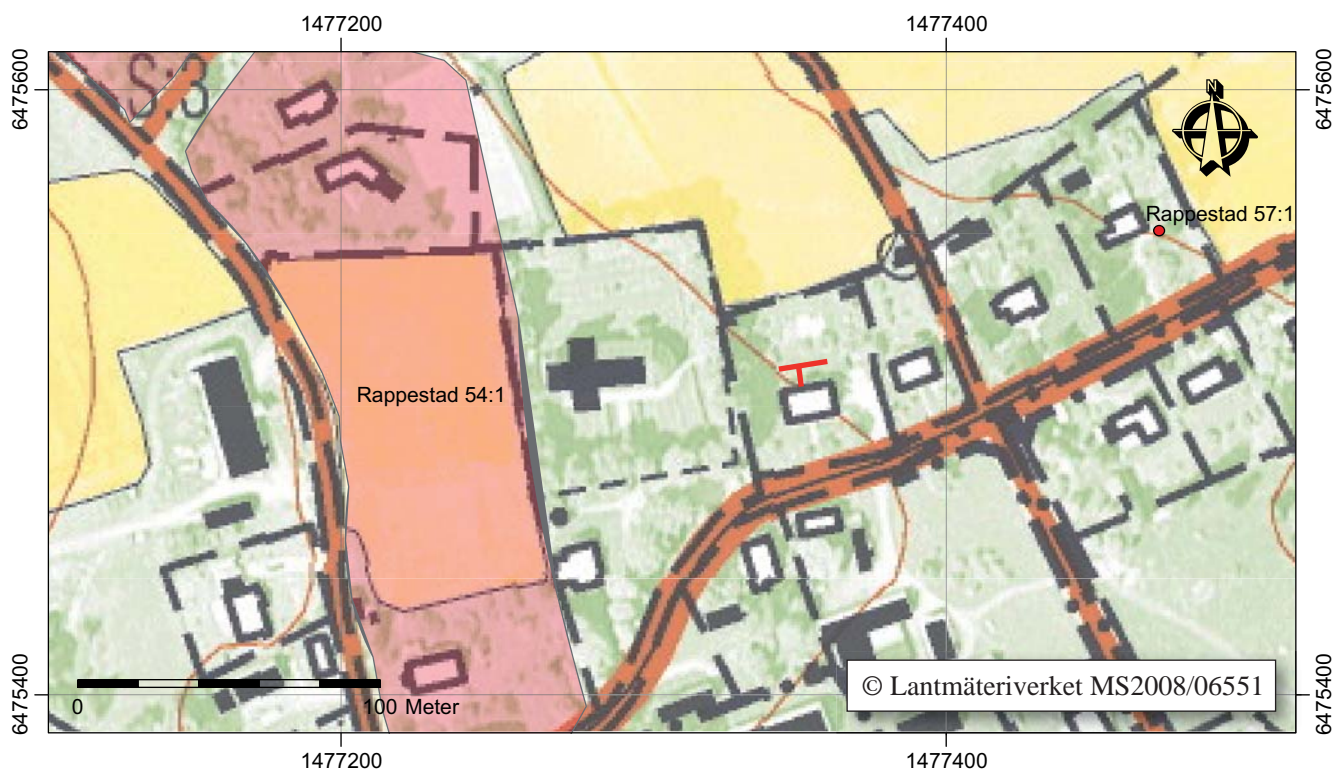
Omkring 50 m öster om kyrkan ligger Klockaregården med anor från 1800-talet. I gården bodde en gång i tiden kyrkans klockare. Huset ligger dock inte på samma plats idag som det gjorde förr i tiden och byggnaden är därför flyttad från en annan plats i byn. Det nuvarande läget nära kyrkan gör ändå att platsen kan ha hyst bebyggelse sedan medeltiden.

Byggnaden är idag totalt renoverad och har dessutom placerats på en modern betonggrund, vilken har grävts ned en hel våning i marken. Under huset finns idag därför en källare med såväl garage som förråd. Norr om byggnaden ligger en trädgård med trädgårdsland och fruktträd.

Syfte och metod

Den antikvariska kontrollen genomfördes i samband med schaktningsarbetena. Syftet med den arkeologiska förundersökningen, som genomfördes i form av en antikvarisk kontroll, var att se till att fast fornlämning i form av t ex gravar och murverk inte kom till skada vid schaktningarna. Lämningar som framkom skulle dokumenteras avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

Föremål som påträffades och bedömdes vara av arkeologiskt intresse togs till vara medan övriga föremål såsom t ex kistspikar återbegravdes. Övriga påträffade föremål togs tillvara och relaterades strati-

Figur 3. Utdrag ur digitala Fastighetskartan med schakten markerade. Skala 1:2 500.

Figur 4. Utdrag ur sockenkartan från år 1699 visandes Rappestad by med schakten markerade. Skala 1:2 500.

Figur 5. Ytan med schakten norr om Klockaregården sedd från nordväst. Foto Christer Carlsson, ÖLM.

grafiskt. Arbetet dokumenterades dessutom genom digital fotografering samt genom att en schaktplan upprättades.

Resultat och tolkning

Schaktningarna för de två borrhålen och anslutningsledningarna skedde i sin helhet norr om Klockaregården. Dels grävdes provgropar på de två platser där man planerat att förlägga borrhålen för bergvärmen, dels grävdes ett ca 15 m långt förbindelseschakt mellan de två provgroparna. Slutligen grävdes ett ca 6 m långt schakt mellan förbindelseschaktet och Klockargårdens nordvägg, där värmeledningen skulle dras in genom husväggen. Samtliga schakt var ca 0,7 m djupa. Totalt berördes en sträcka av uppskattningsvis 21 m av schaktningsarbetena.

Schakten visade sig i sin helhet ligga i mark som hade blivit uppfylld med ett ca 0,4 m tjockt jordlager bestående av en blandning av matjord, grus och ca 0,1-0,4 m stora stenar. Detta lager visade sig även innehålla fragment av tegel och taktegel samt enstaka glasbitar. Jordens uppblandade karaktär tyder på att jorden kan ha förts till platsen från någon annan plats

för att användas som utfyllnadsmaterial. Under detta påförda lager påträffades den äldre matjordsnivån, som bestod av ett ca 0,3 m tjockt matjordslager utan synliga inslag av kulturpåverkan. Den sterila undergrunden nåddes på ett djup av ca 0,7 m. Inga lämningar av arkeologiskt intresse påträffades i något av schakten.

Figur 6. Klockaregården sedd från nordöst. På bilden syns schakten norr om byggnaden och i bakgrunden Rappestad kyrka. Foto Christer Carlsson, ÖLM.

Figur 7. Fyllningen i schakten bestod delvis av utfyllnadsmassor med tegelfragment och stenar. Under detta lager påträffades den äldre matjorden på ett djup av ca 0,4 m under den nuvarande markytan. Foto Christer Carlsson, ÖLM.

Tekniska uppgifter

Fastighet	Klockaregården i Rappestad
Socken	Rappestad
Kommun	Linköping
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	-
Ekonomiskt kartans blad	085 55 Rappestad
Koordinater	X6475511, Y1477351
Koordinatsystem	RT90 2,5 gon V
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning i form av antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens dnr	431-27501-08
Länsmuseets dnr	488/08
Länsmuseets kontonummer	530884
Uppdragsgivare	Vikingstads församling
Kostnadsansvarig	Vikingstads församling
Projektledare	Christer Carlsson
Personal	-
Fältarbetstid	13 november 2008
Undersökt sträcka	Ca 21 löpmeter
Fynd	-
Foto filmnr	Endast digitala bilder
Grafik	Lasse Norr
Renritning	-
Grafisk form	Lasse Norr
Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.	
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket MS2008/06551
ISSN 1403-9273	Rapport 2008:126 © Östergötlands länsmuseum

